

5.

tanegység

Óriások és törpék

Minimum 3x45 perces komplex témanap
(magyar, dráma, kreatív írás, ének-zene,
vizuális kultúra)

FELDOLGOZOTT MŰVEK

Döbrentey Ildikó: Az óriáslány

Finy Petra: Pöttömásszony

Fodor Sándor: Csipike, az óriás törpe

MIT KÉSZÍTSEK ELŐ?

 Szöveggyűjtemény

 Internet, projektor, hangfal

Gyurmázás anyagai, eszközei

 Füzet, íróeszköz

Rajzlap, rajzeszköz

Rítmushangszerek

Anyagok, eszközök a kollázskészítéshez

Tábla, kréta/táblafile

Körző, olló

Az óriásokról és a törpékről sokszor csak sztereotípiák élnek a gyerekek fejében. Az óriás gonosz, emberevő hegytömeg, a törpék meg a Disney-féle, kis, infantilis figurák. A szerzőink által írt mesékben azonban jóval finomabban árnyalt az óriások és a törpék világa. Úgyhogy érdemes megfogni a gyerekek kezét, és egy sétát tenni velük a hatalmasok és pöttömök között, hogy jobban megismerjék őket.

Áttekintő vázlat

5.1 Óriások között	45 perc
5.1a Óriáspantomim	10 perc
5.1b Égből pottyant óriáslány	10 perc
5.1c Az óriáslány világa	25 perc
5.2 Pöttömásszony	45 perc
5.2a Pöttömködés	5 perc
5.2b Pöttömásszony	10 perc
5.2c Pöttömásszony kalandjai	30 perc
5.3 Csipike, az óriás törpe	45 perc
5.3a Miért jó...	5 perc
5.3b Meseolvasás, meseértés	20 perc
5.3c Csipike napirendje	20 perc
5.4 Bábfilm	95 perc
Összesen:	3x45 perc + filmnézés 95 perc

A témanap bőven tartalmaz formázó, képalkotó, zenei előadó tevékenységet, aminek anyagain, eszközeit elő kell készíteni. Érdemes időt szánni a bábfilm megtekintésére is, ami akár délutáni tevékenység is lehet. A könyvajánláshoz szerezzük be, vegyük ki a könyvtárból a könyvet!

JEGYZETEIM

FELADATOK LEÍRÁSA

5.1 Óriások között

5.1a Óriáspantomim

Milyen lehet az élete egy óriásnak? Képzeljük el, hogy óriások vagyunk!

Menjünk körbe a teremben óriásléppéssel! Megérkeztünk a házunkhoz (a padunkhoz), be akarunk menni, de nem férünk be az ajtón. (A ház a gyerekek padja, az ajtó a pad két lába között van.)

Nagy nehezen beszuszakoljuk magunkat a házba. (Kucorodjanak be a gyerekek a pad alá.)

Nagyon elfáradtunk. Igen ám, de nem tudunk rendesen lefeküdni sem. (Próbáljanak a gyerekek végignyúlni a pad alatt, de csak óvatosan, nehogy megsérüljenek vagy beverjék valamijüket!)

Kimászunk a házból, elmegyünk virágot szedni a rétre (óriásjárás).

De a virágok olyan kicsik, hogy alig tudjuk őket felcsipegetni a földről (csipegető mozdulatokkal).

Akkor inkább elmegyünk, veszünk magunknak egy szép ruhát (óriásjárás).

De egy ruha sem jön ránk, annyira aprócskák (eljátsszuk mozdulatokkal, ahogyan próbálunk egy kicsi ruhát felvenni).

A cipő sem megy a lábunkra (ezt is eljátsszuk).

Ez nem lehet igaz! Semmi sem sikerül! Bánatunkban sírva fakadunk.

5.1b Égből pottyant óriáslány

Hallgassuk meg **Döbrentey Ildikó: Az óriáslány** című meséjét a Reftantáron Levente Péter és Gryllus Vilmos előadásában az azonos című tankockában!

- Miért volt szomorú az óriáslány? Keressük meg a kívánságait!
- Mi változtatta meg a szomorúságát?

5.1c Az óriáslány világa

A gyerekek 4-5 fős csoportokban készítsenek el egy-egy terepasztalt gyurmából, amelynek a közepén ott áll az óriáslány! Előbb az óriáslány alakja készüljön el! Mekkora hozzá képest egy autó, egy ember, egy ház, egy toronyház, egy vasúti híd? Figyeljenek a gyerekek a méretarányokra!

Variáció

A gyerekek lerajzolhatják azt is, hogyan látja a világunkat az óriáslány. (Felülről.)

MIT AKARUNK ELÉRNI?

A gyerekek próbálják meg az óriáslány perspektívájából szemlélni a világot.

MIT FOGUNK CSINÁLNI?

Mímes-mozgásos játék
Mesehallgatás
Beszélgetés a meséről
Gyurmázás, méretarányok figyelembe vétele

MIRE VAN SZÜKSÉGÜNK EHHEZ A FELADATHOZ?

Gyurmázás anyagai, eszközei

MIT AKARUNK ELÉRNI?

A gyerekek éljék bele magukat egy pöttöm lény helyzetébe.

MIT FOGUNK CSINÁLNI?

Mímes-mozgásos játék
Versolvasás, rímkeresés,
ütembeosztás
Választható feladatok:
meseírás
képregényrajzolás
énekes előadás
ritmuskíséréssel
kollázskészítés

MIRE VAN SZÜKSÉGÜNK EHHEZ A FELADATHOZ?

Rajzlap, rajzeszköz
Ritmushangszerek
Anyagok, eszközök a
kollázskészítéshez

5.2 Pöttömasszony

5.2a Pöttömködés

Most képzeljük el azt, hogy egészen aprók, pöttömnyiek vagyunk!

Járjuk körbe a termet pöttömként (guggolójárás)!

Játsszuk el, hogy fel akarunk ülni egy székre, de túl magasan van!

Virágot akarunk szedni, de az olyan hatalmas, mint egy fa: baltával kell kivágnunk, és alig tudunk egy szálat is hazacipelni.

Felpróbálunk egy cipőt, de csónakázni tudnánk benne, akkora.

5.2b Pöttömasszony

Olvassuk el **Finy Petra: Pöttömasszony** című versét közösen!

Szerintetek mekkora lehetett Pöttömasszony? Mutassátok meg a kezetekkel! A versben mely sorok, mely kifejezések utalnak a méretére?

Keressétek meg a sorvégi rímeiket! Mit tudtok róluk elmondani? (Páros rímek, és több szó is összecsend.)

Figyeljük csak meg jobban, van, ahol nem csak az utolsó szavak rímelnek:

ring a lábán,
rigósárgán.
hová bújhat,
talál újat,
lesz az ágya,
este várja.

Ezeknek a rímeknek mi a szabálya? (4 szótagosak)

Számoljátok meg, hány szótagosak!

Minden sort felezzetek meg egy álló vonallal, ami előtt és mögött is 4-4 szótag legyen! Mit vesztek észre?

Minden sor szabályosan 4-4 szótagos egységre, ütemre oszlik (felező nyolcas: 4||4). Többnyire az ütemek elejére esik a hangsúly, tehát ott erősebb hangon mondjuk a verset. Például:

Azt keresi, || hová bújhat,
Melyik zsebben || talál újat,
Melyik gyűszű || lesz az ágya,
Hol a holdfény || este várja.

Egyedül az utolsó sorban fordul elő, hogy a 4-4 szótag közepén kettévág egy szót is. Melyik az a szó? Mit jelent a pásztortáska? (Egy növény neve.) Milyen szóról van szó? (Összetett szó.)

Napfényből van || buggyos blúza,
Hátát pásztor || táska húzza.

JEGYZETEIM

A vers ritmusa olyan, mint egy ringató. Olvassuk el így, együtt ringatózva az ütemekkel, mint a szélfújta fűszálak! (Egyik ütemnél jobbra, másik ütemnél balra.)

Vedd figyelembe!

A pásztortáska falun, természetközelen élő gyerekek számára közismert növény lehet, hiszen árokpartokon, réteken gyakran megtalálható. Aki nem ismeri, vagy nem hallott még róla, annak viszont a név inkább pásztortarisznyát jelent. A két-féle jelentéssel játszik a költő, a sormetszet is azért vágja ketté a szót a szóösszetétel határán, hogy ezt a kettős jelentést kiemelje.

Mutassuk meg a gyerekeknek a pásztortáska képét a Reftantáron, innen talán többen felismerik!

5.2c Pöttömásszony kalandjai

30 perc

Beszélgessünk: Milyen lehet az élete annak, aki ennyire pöttöm? Milyen veszélyek leselkednek rá? Milyen dolgokat élhet meg, tapasztalhat meg, amelyeket mi észre sem veszünk? Milyen kalandjai lehetnek?

Választható feladatok:

- A gyerekek írjanak egy rövid mesét (egyéni munka)!
- Kis csoportban készítsenek képregényt Pöttömásszony kalandjairól!
- Kis csoportban keressenek vagy találjanak ki dallamot, ritmuskíséretet a vershez, és adják elő! (Memorizálhatják is hozzá a szöveget.)
- A vers erős képeket használ, sokféle színt, textúrát jelenít meg, így alkalmas arra is, hogy kollázst készítsenek hozzá illusztrációként. Vegyes technikával érdemes dolgozni: a színes papírfoltok és rajzos, grafikus elemek jól kiegészítik egymást.

5.3 Csipike, az óriás törpe

45 perc

5.3a Miért jó...

Beszélgessünk a gyerekekkel arról, hogy miért jobb az átlagnál nagyobb-nak vagy kisebbnek lenni! És miért rossz? Ki változtatna a jelenlegi magasságán, és miért?

5 perc

5.3b Meseolvasás, meseértés

Helyezkedjünk el a meseolvasáshoz, és a pedagógus olvassa fel **Fodor**

Sándor: Csipike, az óriás törpe című meseregényének első fejezetét, majd beszéljük meg, hogy mire vágyott Csipike! Vajon miért?

Mit gondoltok, hiányzott-e valami Csipike életéből? Milyen életet élt? Milyenek voltak a hétköznapijai? Mi mindent csinált egy nap? Kiket keresett fel reggel, mit csinált ezután, és kikkel?

20 perc

MIT AKARUNK ELÉRNI?

A gyerekek a mesén keresztül ismerkedjenek az erdő életével, eleve-
nedjen meg számukra az erdő világa.

MIT FOGUNK CSINÁLNI?

Mesehallgatás
Mese olvasása, értelme-
zése
Beszélgetés
Napirendkészítés, napi-
rend rajzos ábrázolása

MIRE VAN SZÜKSÉGÜNK EHHEZ A FELADATHOZ?

Tábla, kréta/táblafile
Rajzlap, körző, olló,
rajzeszköz

Keressük ki a tevékenységeit, és azt is, kikkel került kapcsolatba!
A gyerekek keressék ki a szövegből a megfelelő részleteket, mi pedig jegyezzük fel a táblára a következőképpen:

Mikor? Mit? Kivel?

A feladat végére a táblára kerül Csipike egy napjának táblázatos leírása.

5.3c Csipike napirendje

20
perc

A gyerekek vágjanak ki rajzlapból egy kört, és osszák 12 cikkre az óra számlapjának megfelelően, mindkét oldalon! Az egyik oldalon lesz Csipike hajnala, reggele, délelőttje, a másik oldalon pedig a délutánja, estéje. Ezek után rajzolják meg Csipike napirendjét, a körcikkeknek megfelelően!

Vedd figyelembe!

Egyszerű képi jelek is megfelelnek, nem kell részletesen kidolgozni a rajzot. Ennek ellenére biztosan lesz, aki nem tudja befejezni. Ez maradhat otthoni, választható feladat.

MIT AKARUNK ELÉRNI?

A gyerekek a bábfilmen keresztül feledkezzenek bele a mese világába.

MIT FOGUNK CSINÁLNI?

Bábfilm nézése
Könyvajánlás

MIRE VAN SZÜKSÉGÜNK EHHEZ A FELADATHOZ?

Könyv: *Csipike, az óriás törpe*

5.4 Bábfilm

95
perc

Ha a napba belefér (akár délutáni programként), megnézhetjük a **Fodor Sándor: Csipike, az óriás törpe** című bábfilmét a Reftantáron, és ajánlhatjuk a könyvet is (Alexandra Kiadó, Pécs, 2001; eredeti megjelenés: 1974).

JEGYZETEIM